

Arhivi in arhivska služba v Bosni in Hercegovini

ŽARKO ŠTRUMBL, GAŠPER ŠMID

Nastanek bosansko-hercegovske države je s svojo specifičnostjo odločilno vplival tudi na arhivsko dejavnost. Ta je namreč sledila novi administrativni razdelitvi države. Vsi problemi, ki so nastali ob novi administrativni razdelitvi, so se odrazili tudi v arhivski stroki, tako da v resnici lahko rečemo, da političnosistemski odnosi vplivajo na arhivsko delo. Še vedno obstaja Arhiv BiH, čeprav je pravzaprav že "razlaščen" (prej je bilo zaposlenih 40 delavcev, leta 1999 pa samo še trije), ki je bil matična ustanova za osem regionalnih arhivov. Njegovo vlogo naj bi prevzel Arhiv federacije BiH in ta že uporablja gradivo Državnega arhiva. Nastal je Arhiv Republike Srbije, ki je preimenovan in na novo opredeljeni Arhiv Bosanske krajine s petimi oddelki. V Doboju, Banjaluki in Foči so bili že prej regionalni arhivi, nova pa sta na Palah (Srpsko Sarajevo) in Trebinju.¹ Vzporedno naj bi nastal tudi Arhiv Hercegovine v Mostarju.² Podobno se dogaja tudi na ravni kantonov. Tam, kjer so bili že prej regionalni arhivi: v Sarajevu, Tuzli in Bihaću, delo nadaljujejo kot kantonalni arhivi. Tam, kjer pa prej arhivov ni bilo (v Neretvanskem in Travniškem, Goraždanskem, Livanjskem, Posavskem in Zeničko-Dobojskem območju), jih tudi zdaj ni, ali pa so formalno ustanovljeni, vendar brez prostorov, kadrov, opreme, kar naj bi jim zagotovil ustanovitelj – kanton, in ker ta oziroma občine ne zagotovijo sredstev, ti arhivi obstajajo samo na papirju.

Nova administrativna ureditev se je odrazila še na celotnem območju ali v delih občin, kjer arhivska dejavnost sploh ne deluje, ker so pred vojno pripadali regionalnim arhivom, spremenile so se meje in z njimi so spremenjene tudi pristojnosti. Tako imamo na primer na območju Federacije BiH osem občin, na območju Republike Srbije pa enajst občin, ki jih ne pokriva ne mreža Arhiva Federacije ne mreža Arhiva Republike Srbije.

V zadnjih desetih letih je arhivska služba v BiH preprosto rečeno razpadla, in to iz več vzrokov. Kot prvega navadno navajajo tranzicijske težave, ker država, glavna pisarna in arhiv ne sodelujejo dovolj in ker ne izpolnjujejo zakonskih obveznosti. Kot drugi vzrok navajajo vojno v letih od 1992 do 1995, ko je bila ta dejavnost povsem opuščena.³

Prvi arhivski zakonski predpisi v BiH so nastali že v "Socialistični Jugoslaviji" od leta 1945 do leta 1988. Podlago so dajali Zakon o arhivski dejavnosti,⁴ Pravilnik o pogojih in rokih hranjenja dokumentarnega in arhivskega gradiva skupaj z odbiranjem arhivskega gradiva iz dokumentarnega,⁵ Navodilo o načinu izročanja arhivskega gradiva med imetnikom gradiva in pristojnim arhivom,⁶ potem sta bili še Uredbi o pisarniškem poslovanju⁷ in seveda še drugi zakoni in podzakonski akti, ki so samo delno obravnavali to problematiko.⁸

Po končani zadnji vojni (1992-1995) je bilo sprejetih že več arhivskih predpisov na ravni države (pred šestimi meseci), na ravni Federacije BiH in Republike Srbije in še na ravni kantonov.⁹ To so nekako temeljni arhivski predpisi, ki bi morali urediti arhivsko službo v BiH v vseh njenih segmentih, vendar pa v praksi zaradi že naštetih vzrokov in nacionalnih trenj še niso zaživel. Pomanjkljivost te zakonodaje je, da zakonodajalec ni upošteval mnenja arhivskih delavcev, saj se neupoštevanje ali nespoštovanje arhivske zakonodaje ne kaznuje in se tudi v preteklosti ni sankcioniralo. Zato je bilo med vojno uničenega 81.000 tekočih metrov oziroma približno 50 odstotkov gradiva, iz katerega bi se odbiralo arhivsko gradivo.¹⁰

Kožar: Sudbina registraturne građe u procesu tranzicije Bosne i Hercegovine, Arhivska praksa, br. 3, Tuzla 1999, str. 13-24; A. Kožar: Neke osobnosti u postdejtonskome procesu tranzicije arhivske djelatnosti Bosne i Hercegovine, Glasnik arhiva i Društva arhivskih radnika BiH, br. 35, Sarajevo 2000, str. 27-36.

4 Službeni list SR BiH, br. 27/87.

5 Službeni list SR BiH, br. 41/88.

6 Isto.

7 Službeni listi SR BiH, br. 31/71.

8 Kot na primer: "Kazenski zakon SR BiH", objavljen v Sl. Listu SR BiH, št. 16/77, in Zakon o zaštiti i korištenju kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa (Sl. List SR BiH, št. 20/85) in drugi.

9 Med najpomembnejšimi predpisi so: Zakon o arhivskoj djelatnosti Bosne i Hercegovine (Sl. Glasnik BiH, št. 16/2001), Zakon o arhivskoj djelatnosti Republike Srbije (Sl. Glasnik RS, št. 35/99 in 9/2000), Uredba o kancelarijskome poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine (Sl. Novine Federacije BiH, št. 20/98), Zakon o arhivskoj djelatnosti Tuzlanskog kantona (Sl. Novine TK, št. 15/2000) itd.

10 Azem Kožar: Ratno stradanje arhivske građe Bosne i Hercegovine, Sodobni arhivi, XXI, Maribor 1999, str. 287-292; A. Kožar: Die Auswirkungen des Zustandes der Archivalager-räumlichkeiten und der Archivausrüstung auf die Zerstörungen der Archivbestände infolge des Krieges in Bosnien und Herzegovina, Atlanti, vol. 11. nr. 2, Maribor 2001, str. 180.

¹ Azem Kožar: Arhivska građa zemalja u tranziciji, Sodobni arhivi 99, Maribor 1999, št. 21, str. 110-117.

² Azem Kožar: Sistemske promjene i arhivska djelatnost Bosne i Hercegovine, Arhivska praksa, Tuzla 1999, str. 60.

³ O zadnjem stanju arhivske službe v BiH je največ pisal Azem

Prestrukturiranje pravnega sistema v BiH (do vojne, med vojno in v obdobju postdaytonskega miru) poteka zelo počasi. Še vedno niso sprejeti najpomembnejši zakoni za gospodarstvo, ekonomijo, niso še določene meje in posledica tega stanja je svojevrstni pravni vakuum, ker stari zakoni in predpisi ne delujejo, novi pa še niso sprejeti. To se odraža tudi v arhivski dejavnosti. Po daytonskem sporazumu je država razdeljena na dve administrativni enoti, na Republiko Srbsko in na Federacijo BiH, prostor Federacije pa je razdeljen še na deset kantonov, kar pa ni pravilo za Republiko Srbsko. Da bi se država čim bolj decentralizirala, so tema dvema enotama dali kar najvišja pooblastila. Nova administrativna razdelitev je prinesla že omenjeni razpad arhivske mreže, kar pa obenem pomeni tudi uničevanje dokumentarnega in arhivskega gradiva pri ustvarjalcih (na terenu).

Po končani vojni se stanje počasi spreminja. Na ozemlju Federacije BiH še do danes ni vzpostavljena celotna arhivska mreža iz že znanih vzrokov: osiromašen stavbni fond, velik pretok kadrov in migracije strokovnih delavcev, tranzicijske težave in ne nazadnje problemi glede materialnega varstva arhivskega gradiva na papirju oziroma z varovanjem in hranjenjem zapisov na elektronskih medijih.

Najprej so se na ogroženost in varovanje arhivskega in dokumentarnega gradiva odzvali v Republiki Srbski. Sredi leta 1992 je bila namreč sprejeta odločitev o ustanovitvi Arhiva Republike Srbske Republike Bosne in Hercegovine.¹¹ Ni pa bil določen sedež samega arhiva. Pozneje so sprejeli še Uredbo o varovanju in zaščiti kulturnih vrednot in dobrin.¹² Ti predpisi so bili temelj za pravno podlago za izvajanje arhivske dejavnosti na ozemlju Republike Srbske. Toda vojne okoliščine so onemogočile resnično zaščito arhivskega in dokumentarnega gradiva. Nekateri dejavnosti glede zaščite arhivskega in dokumentarnega gradiva so se začele v Arhivu Bosanske Krajine in v Regionalnem arhivu Doboj. Uslužbenci so se kljub vojnim razmeram trudili za zaščito gradiva. V tem času se je jasno pokazalo, da Arhiv Republike Srbske Bosne in Hercegovine, ki pravzaprav sploh ni imel sedeža oziroma središča ni mogel začeti delovati. Prav zaradi tega je Vlada Republike Srbske sprejela novo odločitev, in sicer da se Arhiv Bosanske Krajine s središčem v Banjaluki oblikuje v Arhiv Republike Srbske in da začne opravljati arhivske naloge za celotno Republiko Srbsko. Omenjeno nalogo je ta arhiv tudi opravljal na podlagi še starega zakona o arhivski dejavnosti Socialistične republike BiH.¹³ Na ta način so ti arhivi, povezani z

organi oblasti, tako rekoč čez noč postali samostojne centralno povezane arhivske ustanove, neodvisne od prejšnjega Arhiva BiH.

Republika Srbska je prav tako že v letu 1995 sprejela Zakon o kulturni dediščini in Uredbo o pisarniškem poslovanju organov državne uprave, podobno kot v Sloveniji. V bistvu pa niti Zakon niti Uredba pri njih nista pomenila kakega napredka na področju tako pisarniškega kot arhivskega poslovanja. Problem je bil pomanjkanje kadrov, opreme, prostorov, finančnih sredstev, razumevanje tako na lokalni kot tudi na državni ravni zaradi splošnega nerazumevanja, kaj je sploh arhivsko in kaj dokumentarno gradivo. Imeli pa so še eno težavo, in sicer to, da niso v celoti pokrivali ozemlja same Republike Srbske.

Večja dejavnost za zaščito in varstvo tako arhivskega kot tudi dokumentarnega gradiva je nastala šele po letu 1998. Od tega leta dalje so se veliko bolj opirali na sam Zakon o kulturni dediščini z upoštevanjem predvojnih izkušenj ter začeli pripravljati nov Zakon o arhivski dejavnosti in sami organizaciji arhivske službe.¹⁴ Leto dni dela njihovih arhivskih strokovnjakov, in sicer v prvi vrsti njihovega direktorja Arhiva Republike Srbske v sodelovanju s predstavniki Ministrstva za upravo in lokalno samoupravo ter njihovega Ministrstva za znanost in kulturo, je prineslo sprejem Pravilnika o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest v Arhivu Republike Srbske. Omenjeni zakon je bil sprejet leta 1999, sledil pa je še nov Zakon o arhivski dejavnosti.¹⁵

Zakon o arhivski dejavnosti kot zakon "lex specialis" na področju kulturne dediščine in Pravilnik o organizaciji vzpostavitve arhivske službe predvidevata vzpostavitev arhivske dejavnosti na celotnem njihovem državnem ozemlju. Zdaj jo izvaja Arhiv Republike Srbske v Banjaluki z izpostavami v Doboju, Foči/Srbnju, Zvorniku, Srpskem Sarajevu in Trebinju. Arhiv Republike Srbske deluje kot državni arhiv, podružnice omenjenega arhiva pa se oblikujejo na podlagi teritorialno-regionalnega in funkcionalnega načela, in sicer po načelu, da ima arhiv pristojnost za približno osem do deset občin. Na podlagi tega načela so oblikovali tudi arhivsko službo. Pri tem so se sklicevali na razvejanost arhivske mreže v evropskih državah.

Za samo varovanje arhivskega gradiva je pristojna Vlada Republike Srbske, njeno neposredno izvajanje pa je Vlada naložila Arhivu Republike Srbske kot republiški upravni organizaciji¹⁶ s sedežem v Banjaluki in podružnicami, katerih število določa poseben Pravilnik o notranji organi-

¹¹ Službeni glasnik srpskog naroda BiH, št. 8/92.

¹² Naredba zbrinjavanja i zaštite kulturnih vrijednosti i dobara – Službeni glasnik Srpske Republike, št. 13/92.

¹³ Zakon o arhivskoj djelatnosti SR BiH – Službeni list SR BiH, št. 21/87.

¹⁴ Zakon o arhivskoj djelatnosti i organizaciji arhivske djelatnosti u Republici Srpskoj.

¹⁵ Zakon o arhivskoj djelatnosti – Službeni glasnik RS, št. 35/99 in 9/2000.

¹⁶ 8. čl. Zakona o arhivski dejavnosti: "Arhivska djelatnost na području RS obavlja Arhiv RS pravni sljedbenik Arhiva Bosanske Krajine".

zaciji Arhiva Republike Srbske. Arhiv Republike Srbske je neposredno odgovoren za izvajanje zaščite tako dokumentarnega kot tudi arhivskega gradiva za celotno območje Republike Srbske, pa tudi za razširitev arhivske mreže in arhivske službe na celotno območje Republike Srbske.

Zakon o arhivski dejavnosti ni uvedel nič kaj novega, saj se je opiral na zakone, ki so v mednarodni skupnosti že uveljavljeni. Menijo pa, da je že na ravni arhivske zakonodaje evropskih držav.

S samim Zakonom o arhivski dejavnosti so vzpostavili obvezno arhivsko službo za celotno območje Republike Srbske. Ta se uresničuje z vzpostavitvijo arhivske mreže prek Arhiva Republike Srbske s sedežem v Banjaluki in z že omenjenimi podružnicami s središči v Doboju, Zvorniku, Foči/Srbinju, Srpskem Sarajevu in Trebinju, kar je pravno urejeno s Pravilnikom o ozemeljski pristojnosti Arhiva Republike Srbske.

Center je v Banjaluki in pokriva te občine: Banjaluka, Gradiška, Jezero, Ključ – Ribnik, Knežev, Kozarska Dubica, Kotor, Varoš, Krupa na Uni, Laktaši, Mrkonjić Grad, Novi Grad, Prijedor, Prnjavor, Srbac, Srpska Kostajnica, Srpski Drvar, Srpski Kupres, Srpski Petrovac, Srpski Sanski Most, Čelinac in Šipovo. Oddelek v Doboju pokriva naslednje občine: Vukosavlje, Derвента, Doboju, Modriča, Pelagićevo, Petrovo, Srpsko Orašje, Srpski Brod, Teslić in Šamac. Oddelek v Zvorniku pokriva te občine: Bijeljina, Bratunac, Vlasenica, Zvornik, Lopare, Milići, Osmanci, Srebrenica, Ugljevik in Šekovići. Oddelek v Foči/Srbinju pokriva območje občin: Višegrad, Kalinovik, Rudo, Foča/Srbinje, Srpsko Goražde in Čajniče. Oddelek v Srpskem Sarajevu je pristojen na območju: Pale, Rogatica, Sokolac, Srpska Ilidža, Stari Grad, Srpsko Sarajevo, Srpsko Novo Sarajevo, Trnovo in Han Pijesak. Oddelek v Trebinju pa pokriva občine Berkovići, Bileća, Gacko, Ljubinja, Nevesinje, Srpski Mostar in Trebinje.

Pri razvrstitvi občin pod pristojnost posameznega oddelka so upoštevali doseženo stopnjo razvoja, zemljepisni položaj, ekonomski potencial, število glavnih pisarn – registratur – in finančno sposobnost. Arhiv Republike Srbske z oddelki ima enake pravice in obveznosti na območju občin iz svoje pristojnosti, kar izhaja iz 37. člena Zakona o arhivski dejavnosti, Arhiv v Bijelini pa pokriva tudi gradivo, ki nastaja pri delovanju republiških organov in organizacij zakonodajne, sodne in izvršne oblasti ter republiških ustanov. Vsak oddelek naj bi imel v prvi fazi najmanj pet zaposlenih, od tega štiri z visoko izobrazbo. Zakon pa predvideva tudi oblikovanje specialnih arhivov. V notranji organizaciji so oddelki organizirani po funkcionalnem načelu.

Arhiv Republike Srbske je povsem samostojen pri sprejemanju programa in načinu dela, vendar mora Vladi Republike Srbske pošiljati polletna in letna poročila o delu prek Ministrstva za znanost in kulturo. Vlada nadzoruje njegovo delovanje prek Ministrstva uprave in lokalne

samouprave, financiran je iz proračuna Republike Srbske na način, kot to velja za vse preostale proračunske uporabnike. Vlada Republike Srbske uresničuje neposredni vpliv na politiko dela arhiva prek direktorja s štiriletnim mandatom. Na ta način se je lahko tudi v obdobju med letoma 1992 in 2000 oblikovala arhivska služba z vzpostavitvijo arhivske mreže.

Še vedno pa se v sami arhivski dejavnosti v Republiki Srbski ukvarjajo z velikimi problemi.¹⁷ Največje težave so:

1. Nerazvita mreža arhivskih ustanov. V predvojni SR BiH je delovalo deset arhivskih ustanov – devet regionalnih in specialnih arhivov ter Arhiv BiH v Sarajevu. Na ozemlju Republike Srbske pa je bil samo en arhiv, in sicer Arhiv Bosanske Krajine s sedežem v Banjaluki, in dva manjša regionalna arhiva v Doboju in Foči/Srbinju, ki sta zdaj oddelka Arhiva Republike Srbske. Večji del ozemlja Republike Srbske pa še nima arhivske službe. Do leta 1991 je namreč ta prostor imel arhivsko službo, ki so jo izvajali arhivi v Tuzli, Sarajevu in Mostarju. Da bi ta prazni prostor ustrezno pokrili z arhivsko službo, so ustanovili oddelke v Zvorniku za območje Semberije in Podrinja, v Srpskem Sarajevu za Sarajevsko-Romanijsko območje in v Trebinju za vzhodno Hercegovino. Arhivski oddelek v Zvorniku je bil ustanovljen tretjega januarja 2001, oddelka v Trebinju in Srpskem Sarajevu še ustanavljajo, v Trebinju pa je skoraj že začel delovati, potrebna je samo še sanacija prostorov.

2. Premalo prostora za kakovostno delo. Problem je pomanjkanje skladišč. Skladišča v Banjaluki so že povsem polna, sami objekti pa so iz 19. stoletja, dotrajani, v slabem stanju in potrebni popolne obnove. Prostori v Foči so bili arhivu odvzeti in dani drugemu uporabniku, tako da je problem zaščititi fonde, ki jih hranijo v prostorih samega arhiva. Ker tega ne morejo rešiti z občino, bodo to skušali rešiti po sodni poti. Nasprotno pa so v Zvorniku pokazali razumevanje za prostor, saj so jim dodelili Sokolski dom in jim s tem omogočili delovanje na območju, za katero je bil prej pristojen arhiv v Tuzli.

3. Na razpolago imajo premalo pisarniške opreme za sam arhiv, pa tudi premalo tehnične opreme za ustrezno materialno varstvo arhivskega gradiva. To je klasičen problem vseh arhivov, zato zahtevajo kovinske arhivske police, arhivske škatle, naprave za razpraševanje, naprave za merjenje vlage in temperature, sistem protipožarne zaščite, računalnike, skenerje, fotokopirne stroje, telefone, fakse, laboratorije za mikrofilmanje in terenska vozila.

4. Pomanjkanje strokovnih delavcev. Premalo je usmerjanja pri izobraževanju kadrov na področju arhivske stroke. Problem so migracije zaposlenih strokovnih delavcev med vojno, po-

¹⁷ Dušan Vržina, arhivski savjetnik, Arhiv Republike Srbske Banja Luka.

glavna težava je pomanjkanje strokovnih delavcev za delo v arhivih. S Pravilnikom o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest je predvideno, da bo v arhivih skupno zaposlenih 48 delavcev. Zdaj je zaposlenih 28 delavcev, od tega v Banjaluki 19 (14 strokovnih delavcev), Doboju 3 (2 strokovna delavca), Zvorniku 4 (4 strokovni delavci), Foči/Srbinju 1 delavec in v Trebinju 1 delavec. Starostna struktura je taka, da je večina delavcev večinoma že tik pred upokojitvijo. Zaradi finančnih težav Republike Srbske pa tudi ne morejo zaposliti novih delavcev, niti ne morejo zagotoviti sredstev za kakršno koli izobraževanje in specializacije. Težava je v tem, da ni arhivistov, ki bi lahko izvajali takšno dodatno izobraževanje, obenem pa pomanjkanje sredstev onemogoča pošiljanje na izobraževanje v druge ustanove na strokovne seminarje, posvetovanja, zborovanja itd.

5. Pomanjkanje finančnih sredstev najbolj onemogoča razvoj arhivske službe in vzpostavitve arhivske mreže. Ni denarja za prenovo in vzdrževanje objektov, za nabavo opreme, potrošnega materiala za izobraževanje kadrov, za nakup strokovne literature, za dela na terenu, ker nimajo prevoznih sredstev in tudi ne sredstev za potne stroške, za organizacijo strokovnih posvetovanj, seminarjev in podobno. Mesečni dohodki delavcev so še vedno neredni in nizki, tako da mladi nimajo interesa za delo v arhivih, obenem pa nizki dohodki "destimulirajo" tudi že zaposlene.

6. Za tako stanje pa je kriv še nepravilen odnos do kulturne dediščine. Premalo je zavesti o nujni zaščiti arhivskega gradiva kot dela kulturne dediščine. Velik problem je tudi odgovornost funkcionarjev v republiških organih in lokalni upravi. Vse to onemogoča vzpostavitev dobre arhivske mreže in razvoj arhivske službe. So primeri, ko sprejmejo pozitivne sklepe, uresničujejo pa jih nikoli ne.

V prizadevanju, da bi se ta položaj izboljšal, se arhivski delavci v Republiki Srbski še posebej trudijo ustaviti propadanje arhivskega gradiva, oziroma omogočiti prevzem najbolj ogroženega arhivskega gradiva. Zato so povečali nadzor v glavnih pisarnah, poglobili so medsebojna sodelovanja in postrili kriterije za določanje odgovornosti pri ravnanju z arhivskim gradivom. Vse pogosteje uporabljajo tudi sodne poti v smislu kaznovanja prekrškov zaradi slabega in neodgovornega ravnanja z gradivom.

Lahko rečemo, da ima v Republiki Srbski Republike Bosne in Hercegovine dobro zakonsko podlago za strokovno delo in za vzpostavitev arhivske mreže ter za rekonstrukcijo arhivske službe na celotnem območju Republike, vendar uresničevanje njenih prizadevanj ovirajo ekonomsko finančni in drugi problemi.

Prestrukturiranje pravnega sistema v BiH je povzročilo, da še vedno niso sprejeli najpomembnejših zakonov za področje gospodarstva oziroma ekonomije, uvedene so nove admini-

strativne meje, tako da trenutno še vedno obstaja pravni vakuum, ker stari zakoni in predpisi ne delujejo, novi pa še niso v celoti sprejeti. To se odraža tudi v arhivski dejavnosti, tako v Republiki Srbski kot v Federaciji BiH. Po Daytonskem sporazumu je država razdeljena na zgoraj omenjeni enoti, federacija pa je še dalje razdeljena na kantone (10), kar pa ni pravilo za Republiko Srbsko. V prizadevanju, da bi se država čimbolj decentralizirala, so tema dvema enotama sicer dali kar največ pooblastil, vendar je nova administrativna razdelitev prinesla že omenjeni razpad arhivske mreže, to pa je povzročilo tudi uničevanje tako dokumentarnega kot tudi arhivskega gradiva pri ustvarjalcih. Na podlagi informacij in sprejete arhivske zakonodaje iz leta 2001 meniva, da imajo najboljše pogoje za razvoj arhivske stroke in delovanje samih arhivov zdaj samo v Tuzli, Bihaču, Sarajevu in Republiki Srbski.

SUMMARY

ARCHIVES AND ARCHIVAL SERVICE IN BOSNIA AND HERCEGOVINA

The establishment of the independent state of Bosnia and Hercegovina, prestructuring of legal system and the introduction of new administrative borders caused, among others, that archival network of the former Socialist Republic of Bosnia and Hercegovina collapsed. After the Dayton Agreement the newly established country is divided into two administrative units, i.e. Federation of Bosnia and Hercegovina, further on divided into 10 cantons, and the Republic of Serbia.

Ten archival institutions, nine regional and special archives, and State Archives operated in the pre-war Bosnia and Hercegovina. The role of the former State Archives is now taken over by the Archives of Federation and the Archives of the Republic of Serbia. The Archives of the Republic of Serbia, which already cover the whole territory of this unit, is the re-established former archive of Bosanska Krajina in Banjaluka with five branches – the departments in Doboj, Foča, Zvornik, Sarajevo, and Trebinje. Only those archives, which were regional before, operate in the Federation of Bosnia and Hercegovina. Thus, the archives in Sarajevo, Tuzla, and Bihač continue with their work as canton's archives, and in the cantons, where there were no archives before, the newly established archives do not operate or they are established only formally, without any room, staff, and equipment, what should be the responsibility of the founder i.e. the canton. Since the canton or the municipalities do not provide for the funds, those archive exist only on paper. Since archival network is not completely reconstructed, documentary as well as archival records by the creators is still being ruined.